URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BIH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

ИЗВЈЕШТАЈ О ОБАВЉЕНОЈ ФИНАНСИЈСКОЈ РЕВИЗИЈИ

ЦЕНТРА ЗА УКЛАЊАЊЕ МИНА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ ЗА 2023. ГОДИНУ

Сарајево, јун 2024. године

Садржај

I МИШЉЕЊЕ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА 2

1. МИШЉЕЊЕ О ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЈЕШТАЈИМА 2
2. МИШЉЕЊЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ 4

II КРИТЕРИЈУМИ КОРИШЋЕНИ У РЕВИЗИЈИ 6

III ПРЕПОРУКЕ ЗА 2023. ГОДИНУ 7

IV ИЗВЈЕШТАЈ О ОБАВЉЕНОЈ РЕВИЗИЈИ 8

1. ПРЕДМЕТ И ЦИЉ РЕВИЗИЈЕ 8
2. ОЦЈЕНА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРЕПОРУКА ИЗ ПРЕТХОДНИХ ИЗВЈЕШТАЈА 8
3. ДЈЕЛОКРУГ, ОРГАНИЗАЦИЈА И РУКОВОЂЕЊЕ 9
4. СИСТЕМ ИНТЕРНИХ КОНТРОЛА 11
5. БУЏЕТ ВНМАС-А ЗА 2023. ГОДИНУ 12
6. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ 12
   - 6.1. Преглед расхода и издатака из буџета 12
     - *6.1.1. Бруто плате 13*
     - *6.1.2. Издаци за употребу возила 13*
   - 6.2. Преглед прихода и примитака 14
   - 6.3. Биланс стања 14
7. ЗАПОШЉАВАЊЕ И СТАТУС ЗАПОСЛЕНИХ (АНГАЖОВАНИХ) ЛИЦА 15
   - 7.1. Пријем запослених на одређено вријеме 15
   - 7.2. Пензионисање 16
8. ЈАВНЕ НАБАВКЕ 16
   - 8.1. Набавка рачунарске опреме 16
   - 8.2. Набавка услуга најма и одржавања опреме 17
9. КОМЕНТАРИ НА НАЦРТ ИЗВЈЕШТАЈА 19

ПРИЛОЗИ 19

I МИШЉЕЊЕ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Мишљење независног ревизора се даје на основу обављене финансијске ревизије која обухвата ревизију финансијских извјештаја и, у вези с истом, ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација с релевантним законима и другим прописима.

1. МИШЉЕЊЕ О ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЈЕШТАЈИМА

Мишљење

Обавили смо ревизију финансијских извјештаја **Центра за уклањање мина у Босни и Херцеговини** (у даљем тексту: ВНМАС) који обухватају: биланс стања на 31.12.2023. године, преглед прихода, примитака и финансирања по економским категоријама, преглед расхода и издатака по економским категоријама, посебне податке о платама и броју запослених, преглед динамике запошљавања, преглед сталних средстава у облику ствари и права, преглед капиталних улагања по врстама и пројектима, преглед дознака из текуће резерве буџета, те анализу исказа - текстуални дио, за годину која завршава на тај дан.

Према нашем мишљењу, финансијски извјештаји ВНМАС-а приказују истинито и фер, у свим значајним аспектима, финансијско стање имовине, обавеза и извора средстава на 31.12.2023. године, те приходе и извршење буџета за годину која се завршава на наведени датум, у складу с примјењивим оквиром финансијског извјештавања.

Основ за мишљење

Ревизију смо обавили у складу са Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине[1] и Међународним стандардима врховних ревизионих институција (ISSAI)[2]. Наше одговорности према ISSAI стандардима су детаљније описане у одјељку *Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја*.

Независни смо од ВНМАС-а у складу с етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију према ISSAI 130 - Етички кодекс и испунили смо остале етичке одговорности у складу с тим захтјевима.

Вјерујемо да су ревизиони докази које смо прибавили довољни и одговарајући да обезбиједе основ за наше мишљење.

Одговорности руководства за финансијске извјештаје

Руководство ВНМАС-а је одговорно за састављање и фер презентацију финансијских извјештаја у складу с примјењивим оквиром финансијског извјештавања на нивоу

[1] Службени гласник БиХ, број 12/06

[2] Међународни стандарди врховних ревизионих институција (ISSAI) дио су Оквира професионалних објава Међународне организације врховних ревизионих институција – IFPP оквира (INTOSAI Framework of Professional Pronouncements), који чине три нивоа објава: INTOSAI принципи (INTOSAI-P), међународни стандарди врховних ревизионих институција (ISSAI) и INTOSAI смјернице (GUID).

институција Босне и Херцеговине тј. Законом о финансирању институција БиХ, Правилником о финансијском извјештавању институција БиХ и Правилником о рачуноводству с рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ. Ова одговорност подразумијева и креирање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за састављање и презентацију финансијских извјештаја који не садрже значајне погрешне исказе услијед преваре или грешке, одговарајућа објелодањивања релевантних информација у напоменама уз финансијске извјештаје, као и одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена, које су разумне у датим околностима.

Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наши циљеви су стећи разумно увјерење о томе да ли су финансијски извјештаји као цјелина сачињени без значајног погрешног приказивања услијед преваре или грешке и издати извјештај независног ревизора који укључује наше мишљење. Разумно увјерење је висок ниво увјерења, али није гаранција да ће ревизија обављена у складу с Међународним стандардима врховних ревизионих институција увијек открити значајно погрешно приказивање када оно постоји. Погрешни прикази могу настати услијед преваре или грешке и сматрају се значајним ако се разумно може очекивати да, појединачно или збирно, утичу на економске одлуке корисника донијете на основу тих финансијских извјештаја.

Као саставни дио ревизије, у складу с Међународним стандардима врховних ревизионих институција, стварамо професионалне процјене и одржавамо професионални скептицизам током ревизије. Ми такође:

- Препознајемо и процјењујемо ризике значајног погрешног приказивања финансијских извјештаја, због преваре или грешке, обликујемо и обављамо ревизионе поступке као реакцију на те ризике и прибављамо ревизионе доказе који су довољни и примјерени да обезбиједе основ за наше мишљење. Ризик неоткривања значајног погрешног приказивања насталог услијед преваре је већи од ризика насталог услијед грешке, јер превара може укључити тајне споразуме, кривотворење, намјерно изостављање, погрешно приказивање или заобилажење интерних контрола.
- Стичемо разумијевање интерних контрола релевантних за ревизију како бисмо обликовали ревизионе поступке који су примјерени у датим околностима, али не и за сврху изражавања мишљења о успјешности интерних контрола.
- Оцјењујемо примјереност коришћених рачуноводствених политика и разумност рачуноводствених процјена и повезаних објава које је створило руководство.
- Оцјењујемо цјелокупну презентацију, структуру и садржај финансијских извјештаја, укључујући и објаве, као и да ли финансијски извјештаји одражавају трансакције и догађаје на којима су засновани на начин којим се постиже фер презентација.

С руководством комуницирамо у вези са, између осталих питања, планираним дјелокругом и временским распоредом ревизије и важним налазима ревизије, укључујући и оне који се односе на значајне недостатке у интерним контролама који су откривени током наше ревизије.

2. МИШЉЕЊЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ

Мишљење

У вези с ревизијом финансијских извјештаја ВНМАС-а за 2023. годину, обавили смо и ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација с релевантним законима и другим прописима.

Према нашем мишљењу, активности, финансијске трансакције и информације ВНМАС-а за 2023. годину у складу су, у свим значајним аспектима, са законима и другим прописима који су дефинисани као критеријуми за дату ревизију.

Основ за мишљење

Ревизију усклађености смо обавили у складу са Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине и ISSAI 4000 - Стандард за ревизију усклађености. Наше одговорности према овом стандарду су детаљније описане у одјељку *Одговорности ревизора за ревизију усклађености*.

Независни смо од ВНМАС-а у складу с етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију према ISSAI 130 - Етички кодекс и испунили смо остале етичке одговорности у складу с тим захтјевима.

Вјерујемо да су ревизиони докази које смо прибавили довољни и одговарајући да обезбиједе основ за наше мишљење.

Скретање пажње[3]

Не изражавајући резерву на мишљење о усклађености, скрећемо пажњу на сљедеће:

- *истекле мандате руководства ВНМАС-а (тачка 3. Извјештаја);*
- *праксу везану за одобравање плаћеног одсуства (тачка 6.1.1. Извјештаја);*
- *недостатке у начину располагања службеним возилима и у процесу управљања возним парком (тачка 6.1.2. Извјештаја);*
- *утврђене неправилности приликом запошљавања лица на одређено вријеме (тачка 7.1. Извјештаја).*

Одговорности руководства за усклађеност

Поред одговорности за састављање и фер презентацију финансијских извјештаја, руководство ВНМАС-а је такође одговорно да обезбиједи да су активности, финансијске трансакције и информације у складу с прописима којима су регулисане и потврђује да је током фискалне године обезбиједило намјенско, сврсисходно и законито коришћење расположивих средстава за остваривање утврђених циљева, те економично, ефикасно и ефективно функционисање система финансијског управљања и контроле.

[3] Одјељак којим ревизор скреће пажњу корисницима извјештаја на питања која су презентована или објелодањена у информацијама везаним за предмет ревизије, а која су, према ревизоровој професионалној просудби, јако важна за разумијевање таквих информација од стране корисника извјештаја; у ревизионој пракси овај одјељак се назива још и 'истицање питања'.

Одговорности ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе да ли су активности, финансијске трансакције и информације, у свим значајним аспектима, у складу са законима и другим прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура, како би прибавили ревизионе доказе о томе да ли се средства користе за одговарајуће намјене и да ли је пословање ВНМАС-а, према дефинисаним критеријумима, усклађено с релевантним законима и другим прописима. Процедуре подразумијевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање субјекта ревизије. Такође, наша одговорност подразумијева и оцјену финансијског управљања, функције интерне ревизије и система интерних контрола.

Сарајево, 27.6.2024. године

ГЕНЕРАЛНИ РЕВИЗОР

Хрвоје Твртковић, с. р.

ЗАМЈЕНИК ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА

Нељад Хајтић, с. р.

ЗАМЈЕНИЦА ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА

Неда Мочевић, с. р.

II КРИТЕРИЈУМИ КОРИШЋЕНИ У РЕВИЗИЈИ

Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију) обавила је ревизију финансијских извјештаја и, у вези с истом, ревизију усклађености. Ревизија финансијских извјештаја и ревизија усклађености подразумијевају процес објективног прикупљања и процјењивања доказа, како би се утврдило да ли су предмети ревизије, тј. финансијски извјештаји, као и активности, финансијске трансакције и информације, усклађени с одговарајућим критеријумима који су садржани у законима и другим прописима. Критеријуми представљају упоредне параметре који се користе како би се дала оцјена предмета ревизије.

За обављање финансијске ревизије коришћени су сљедећи критеријуми:

- Закон о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2023. годину
- Закон о финансирању институција БиХ
  - Правилник о рачуноводству с рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ
  - Правилник о финансијском извјештавању институција БиХ
  - Инструкција о привременом финансирању институција БиХ за период јануар - март 2023. године
- Закон о платама и накнадама у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о порезу на доходак и Закон о доприносима (ФБиХ и РС)
- Закон о јавним набавкама и подзаконски акти
- Закон о државној служби у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о раду у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о управи и подзаконски акти
- Закон о ревизији институција БиХ
- Закон о облигационим односима (дио који се односи на уговоре о дјелу).

III ПРЕПОРУКЕ ЗА 2023. ГОДИНУ

У Извјештају о обављеној финансијској ревизији за 2023. годину дато је девет препорука (пет нових и четири поновљене) и све се односе на усклађеност.

Осим наведеног, у 2023. години су обрађене три препоруке из извјештаја за 2022. годину чија је реализација у току и које су и даље предметом праћења у погледу њихове реализације[4].

У табели која слиједи приказан је резиме датих препорука, док су детаљни налази презентовани по процесима у оквиру појединачних тачака Извјештаја.

Табела 1. Резиме датих препорука

Бр. преп.	Текст препоруке	Статус препоруке
1	ВНМАС треба у циљу даљег развоја система финансијског управљања и контроле проводити активности на провјери функционисања истог те прилагођавању и ажурирању идентификованих ризика и регистра ризика.	П
2	ВНМАС је дужан канцеларијско пословање вршити у складу с Упутством о начину вршења канцеларијског пословања министарстава, служби, институција и других органа Савјета министара БиХ.	П
3	ВНМАС је дужан да приликом одобравања плаћеног одсуства запосленим поступа у складу са Законом о раду у институцијама БиХ.	Н
4	Препоручујемо да се путни налози за возила попуњавају у складу с важећим прописима који регулишу коришћење службених возила.	П
5	ВНМАС је дужан ангажмане лица путем уговора о раду на одређено вријеме вршити у складу с важећим законским прописима којима је уређено запошљавање у институцијама БиХ.	П
6	ВНМАС је дужан поштовати законске одредбе везане за благовремено пензионисање државних службеника у институцијама БиХ.	Н
7	Техничке спецификације предмета набавке потребно је креирати на начин да исте не буду дискриминаторне, односно да се омогући конкуренција различитих произвођача.	Н
8	ВНМАС је дужан да у потпуности поштује одредбе Упутства о условима и начину објављивања обавјештења и достављања извјештаја о поступцима јавних набавки на Порталу јавних набавки.	Н
9	Потребно је да ВНМАС у ситуацијама када је могуће, изврши подјелу предмета на лотове, како би се обезбиједила активна и правична конкуренција.	Н

Статус: Н-нова, П-поновљена[5]

[4] Видјети тачку 2. Извјештаја
[5] Нереализоване препоруке из претходног периода су, након утврђеног чињеничног стања, поновљене.

IV ИЗВЈЕШТАЈ О ОБАВЉЕНОЈ РЕВИЗИЈИ

1. ПРЕДМЕТ И ЦИЉ РЕВИЗИЈЕ

Предмет ревизије су финансијски извјештаји ВНМАС-а за 2023. годину и усклађеност активности, финансијских трансакција и информација с релевантним законима и другим прописима.

Циљ је да се изрази мишљење о томе јесу ли финансијски извјештаји поуздани и одражавају ли биланси у цијелости резултате пословања. Такође, циљ ревизије је процијенити примјењује ли руководство институције законе и прописе и користи ли средства за одговарајуће намјене, те оцијенити финансијско управљање, систем интерних контрола и функцију интерне ревизије.

С обзиром на то да се ревизија обавља испитивањем на бази узорка и да постоје инхерентна ограничења у рачуноводственом систему и систему интерних контрола, поједине материјално значајне грешке могу остати неоткривене.

2. ОЦЈЕНА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРЕПОРУКА ИЗ ПРЕТХОДНИХ ИЗВЈЕШТАЈА

У претходном Извјештају о обављеној финансијској ревизији ВНМАС-а (за 2022. годину) Канцеларија за ревизију изразила је мишљења и то:

- позитивно мишљење о финансијским извјештајима и
- позитивно мишљење о усклађености са скретањем пажње на:
    - *недостатке у начину располагања службеним возилима и у процесу управљања возним парком.*

У Извјештају за 2022. годину су дате препоруке у циљу отклањања уочених неправилности, недостатака и слабости. Утврдили смо да је ВНМАС у 2023. години од укупно шест датих препорука, реализовао двије, за једну препоруку је реализација у току, а три препоруке није реализовао. Препоруке из извјештаја претходних година (три препоруке) чија је реализација била у току нису поновљене у Извјештају за 2022. годину, али се њихова реализација, као и реализација препорука које нису могле бити оцијењене, континуирано прати.

У наредној табели приказан је преглед оцјене реализације претходно датих препорука.

Табела 2. Детаљан преглед оцјене реализације препорука датих у 2022. години

Бр. преп.	Препоруке из извјештаја за 2022. годину	Статус
1	ВНМАС још увијек приликом завођења аката не поступа у складу са Упутством о начину вршења канцеларијског пословања министарстава, служби, институција и других органа Савјета министара БиХ.	✗
2	Планови и извјештаји ВНМАС-а су путем Комисије за деминирање у 2023. години на вријеме достављени Савјету министара БиХ на усвајање.	✓
3	Путни налози за возила се и даље не попуњавају у складу с важећим прописима и интерним актима.	✗

Бр. преп.	Препоруке из извјештаја за 2022. годину	Статус
4	Интерне евиденције употребе возила су унапријеђене, али још увијек нису у потпуности успостављене на начин како је то прописано интерним правилима.	🟡
5	Ангажман запосленика путем уговора о раду на одређено вријеме ни у 2023. години није вршен у складу с одредбама Закона о раду у институцијама БиХ.	⊗
6	ВНМАС је у 2023. години захтијевао гаранције за озбиљност понуде и добро извршење посла у случајевима дефинисаним Законом о јавним набавкама у БиХ.	✓

Табела 2а. Детаљан преглед оцјене реализације препорука датих у ранијим годинама

Бр. преп.	Препоруке из претходних извјештаја	Статус
9/2021	Закључени уговори/оквирни споразуми су у 2023. години евидентирани у е-систем набавки.	✓
1/2020	Комисија за деминирање је од ВНМАС-а у септембру 2023. године затражила да поново достави нови Приједлог правилника о унутрашњој организацији на разматрање, што је и учињено, а ВНМАС још увијек није запримио повратну информацију.	🟡
2/2020	Усвојен је Годишњи акциони план за успоставу и унапређење система интерних финансијских контрола за 2023. годину, али нам нису достављени докази о реализацији истог.	⊗
8/2018	Везано за активности на редуковању трошкова закупа, а имајући у виду тренд поскупљења на тржишту закупа некретнина, сматрамо да препорука није релевантна за даље праћење.	⏸

Статус: ✓ реализована препорука[6], 🟡 препорука чија је реализација у току[7], ⊗ нереализована препорука[8], ⏸ препорука која није могла бити оцијењена у ревидираном периоду или није релевантна за даље праћење [9].

3. ДЈЕЛОКРУГ, ОРГАНИЗАЦИЈА И РУКОВОЂЕЊЕ

Законом о деминирању из 2002. године регулисано је да ће се организациона структура деминирања у БиХ састојати од тијела на нивоу БиХ, на нивоу ентитета и на међународном нивоу. Успостављена тијела на нивоу БиХ су Комисија за деминирање[10] и ВНМАС[11]. У име Комисије ВНМАС обавља сљедеће задатке: одржава и води централну базу података о минским пољима и капацитете за мапе, предлаже техничке и безбједносне стандарде као и стандарде квалитета обављеног посла за операције деминирања и предлаже сертификате на одобрење Комисији, прегледа доказе о квалификованости међународних и домаћих фирми за деминирање за њихову акредитацију, предлаже стандарде за обуку коју ће одобрити Комисија те прати и извјештава о њиховој проведби, припрема приједлоге за рад на деминирању подручја која су на међуентитетској линији

[6] Реализоване су активности наведене у препоруци.
[7] У току је реализација активности, те стога у овом Извјештају није дата нова препорука, али је дат опис стања и проведених активности.
[8] Нису предузимане активности на реализацији препоруке, те је стога у овом Извјештају поновљена препорука за предметни процес.
[9] Препорука није могла бити оцијењена у овом циклусу ревизије, али ће бити оцијењена кад се за то стекну услови или није релевантна за даље праћење јер реализација не зависи од институције.
[10] Основана Одлуком Савјета министара БиХ, Службени гласник БиХ, број 67/15
[11] Основан Одлуком Савјета министара БиХ, Службени гласник БиХ, број 15/02 и 44/16

разграничења, припрема планове рада и буџете за своје активности, као и извјештаје и обрачуне те друге послове у складу са Законом о деминирању у БиХ.

ВНМАС-ом руководи директор и два помоћника директора. Руководству је у јулу 2023. године истекао мандат те је у септембру расписан јавни конкурс. У октобру 2023. године именовани су в. д. директора и два помоћника директора на период од три мјесеца те поново у јануару 2024. године на период од три мјесеца. Министарство цивилних послова је поништило јавни конкурс за избор директора и два помоћника директора у фебруару 2024. године. С обзиром на то да још увијек нису именовани директор и два помоћника директора и да институција због редовног обављања послова не може остати без руководства, Савјет министара је 4.4.2024. године, у складу са судском праксом Суда БиХ, а с циљем спречавања штетних посљедица за институцију, донио закључак да именовано руководство ВНМАС-а остаје на дужности до окончања конкурсне процедуре.

Унутрашња организација и начин рада ВНМАС-а дефинисан је Правилником о унутрашњој организацији који још увијек није усаглашен с одлукама Савјета министара БиХ[12]. Важећи Правилник о унутрашњој организацији ВНМАС-а донесен је 2005. године (с допунама истог из 2015. године). Истим је систематизовано 185 радних мјеста у оквиру шест организационих јединица. Правилник о унутрашњој организацији доноси директор уз претходно прибављено мишљење Комисије и уз сагласност Савјета министара БиХ. ВНМАС је сачинио нови Приједлог правилника и у октобру 2021. године исти доставио Комисији за деминирање на разматрање и давање мишљења. Комисија у тадашњем сазиву није доставила мишљење на Правилник нити упутство за даље поступање. Након именовања нових чланова Комисије[13], ВНМАС је у октобру 2022. године упутио Ургенцију Министарству цивилних послова и Комисији ради давања мишљења и одобрења даљих активности везаних за усвајање новог правилника. Комисија је у септембру 2023. године донијела закључак у коме налаже ВНМАС-у да поново достави Комисији правилник о унутрашњој организацији. ВНМАС је, у складу са закључком Комисије, доставио правилник, али још увијек није добио повратну информацију од Комисије.

По питању усклађивања правилника о унутрашњој организацији с одлукама Савјета министара БиХ дали смо препоруку у претходном периоду (редни број 2 у Табели 2а.) те смо на основу презентованог оцијенили да је реализација исте у току, а што ће бити предметом даљег праћења до окончања имплементације.

[12] Одлуком о разврставању радних мјеста и критеријумима за опис послова радних мјеста у институцијама БиХ и Одлуком о принципима за утврђивање унутрашње организације органа управе БиХ.

[13] Нови чланови Комисије именовани 28.7.2022. године на период од двије године.

4. СИСТЕМ ИНТЕРНИХ КОНТРОЛА

ВНМАС је одговоран за креирање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и презентацију финансијских извјештаја и усклађеност пословања са законима и другим прописима.

Финансијско управљање и контрола

ВНМАС је у претходном периоду сачинио основне документе за успоставу система финансијског управљања и контроле у складу са Законом о финансирању институција БиХ[14], Приручником за финансијско управљање и контролу и важећим Смјерницама за провођење процеса управљања ризицима у институцијама БиХ. ВНМАС је у октобру донио Годишњи акциони план за успоставу и унапређење система интерних финансијских контрола за 2023. годину, којим је планирано прилагођавање и ажурирање идентификованих ризика и регистра ризика, али нам нису достављени докази о реализацији истог.

Годишњи извјештај о финансијском управљању и контроли за 2023. годину је сачињен и достављен Централној хармонизацијској јединици Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине[15].

ПРЕПОРУКА 1

ВНМАС треба у циљу даљег развоја система финансијског управљања и контроле проводити активности на провјери функционисања истог те прилагођавању и ажурирању идентификованих ризика и регистра ризика.

Функционисање система интерних контрола

Поново смо уочили слабости у функционисању интерних контрола у ВНМАС-у које се односе на начин завођења докумената у дјеловодник. ВНМАС је и у 2023. години наставио евидентирати акте под истим, односно основним бројем без уписивања подбројева из дјеловодника на акте. Наведено поступање у ВНМАС-у образлажу специфичностима као што је територијална распоређеност организационих јединица те издавање великог броја рјешења за све запослене. Пракса завођења аката под једним бројем, уз навођење датума када је запримљен или креиран документ, није у складу с Упутством о начину вршења канцеларијског пословања министарстава, служби, институција и других органа Савјета министара БиХ[16].

[14] Службени гласник БиХ, број 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 и 38/22

[15] Наведена Јединица има обавезу сачињавати и Савјету министара БиХ достављати консолидовани годишњи извјештај о систему финансијског управљања и контроле у институцијама БиХ који садржи информације о степену успостављања, напретку, стању и активностима које су у извјештајном периоду реализоване у области развоја система интерних финансијских контрола, као и о плановима за будући развој система интерних финансијских контрола у институцијама БиХ.

[16] Службени гласник БиХ, број 74/14, 7/16, 52/16

ПРЕПОРУКА 2

ВНМАС је дужан канцеларијско пословање вршити у складу с Упутством о начину вршења канцеларијског пословања министарстава, служби, институција и других органа Савјета министара БиХ.

5. БУЏЕТ ВНМАС-А ЗА 2023. ГОДИНУ

Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2023. годину[17], ВНМАС-у су одобрена средства у укупном износу од 7.566.000 КМ (текући издаци 7.341.000 КМ и капитални издаци 225.000 КМ)[18].

Током године извршено је усклађивање буџета које се односи на остварене примитке по основу продаје возила у износу од 53.758 КМ.

Према наведеном, ВНМАС је у 2023. години располагао средствима у укупном износу од 7.619.758 КМ.

ВНМАС је извршио преструктурисање расхода буџета у укупном износу од 162.000 КМ, које је одобрило Министарство финансија и трезора БиХ.

6. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ

ВНМАС је сачинио Годишњи финансијски извјештај за 2023. годину и доставио га надлежним органима и институцијама у складу с важећим прописима и у утврђеном року. Анализом биљешки уз финансијске извјештаје констатовано је да су исте сачињене у складу с Правилником о финансијском извјештавању институција БиХ.

6.1. Преглед расхода и издатака из буџета

У прегледу расхода и издатака по економским категоријама-збирно, у периоду од 1.1. до 31.12.2023. године, укупно остварени расходи исказани су у износу од 7.150.506 КМ, што је за 469.252 КМ мање у односу на расположиви (кориговани) буџет за 2023. годину.

Вриједносно значајни расходи односе се на: бруто плате (4.972.781 КМ), накнаде трошкова запослених (974.065 КМ), издатке за услуге превоза и горива (129.585 КМ), унајмљивање имовине (360.139 КМ), издатке за текуће одржавање (92.780 КМ) и капиталне издатке (276.241 КМ).

Преглед расхода и издатака из буџета приказан је у Табели I у прилогу Извјештаја.

[17] Службени гласник БиХ, број 22/23

[18] До усвајања буџета за 2023. годину, ВНМАС је располагао средствима одобреним према Инструкцији о привременом финансирању институција БиХ за период јануар - март 2023. године, број: 05-16-2-8338-2/22 од 28.12.2022. године, коју је донио министар финансија и трезора Босне и Херцеговине.

6.1.1. Бруто плате

Бруто плате и накнаде из плата на 31.12.2023. године исказане су у износу од 4.972.781 КМ, од чега нето плате и накнаде износе 3.012.640 КМ, а порези и доприноси 1.960.141 КМ.

Плаћено одсуство: Законом о раду у институцијама БиХ[19] прописано је да запосленик има право на одсуство с рада уз накнаду плате до седам радних дана у једној календарској години – плаћено одсуство у случају: ступања у брак, порођаја супруге и теже болести или смрти члана ужег домаћинства и задовољавања вјерских, односно традицијских потреба или других случајева утврђених актом послодавца. Изузетно, послодавац је дужан да омогући запосленику одсуство до шест радних дана у једној календарској години, ради задовољавања његових вјерских, односно традицијских или других потреба, с тим да се одсуство од два дана користи уз накнаду плате – плаћено одсуство.

Констатовали смо да је ВНМАС својим запосленицима одобравао коришћење до седам дана плаћеног одсуства годишње ради задовољења вјерских, односно традицијских потреба, а не два дана како је прописано законом.

ПРЕПОРУКА 3

ВНМАС је дужан да приликом одобравања плаћеног одсуства запосленим поступа у складу са Законом о раду у институцијама БиХ.

6.1.2. Издаци за употребу возила

Према Правилнику Савјета министара БиХ о условима набавке и начину коришћења службених возила у институцијама Босне и Херцеговине[20] и интерним правилницима[21], ВНМАС има право на коришћење три службена возила и 61 специјализованог возила. На 31.12.2023. године ВНМАС је на располагању имао два службена и 54 специјализована возила.

Интерним Правилником о начину коришћења службених возила и Одлуком о коришћењу службеног возила континуирано током 24 сата дневно према класи возила дефинисано је и право коришћења службених возила 24 сата дневно. За потребе директора одобрено је коришћење возила средње класе, а за помоћнике директора возила ниже средње класе.

Наведеним правилником Савјета министара је дефинисано да се службена возила користе за службене потребе институција БиХ на основу писаног путног налога, чији је садржај и начин попуњавања и издавања прописан важећим прописима донесеним од стране релевантних органа за друмски саобраћај на нивоу Босне и Херцеговине или ентитета.

[19] Члан 30. став (1) Закона о раду у институцијама БиХ, Службени гласник БиХ број 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 и 93/17
[20] Службени гласни БиХ, број 34/23 и 84/23
[21] Правилник о начину коришћења службених возила од 17.6.2016. године и Правилник о начину коришћења специјализованих службених возила од 28.5.2015. године

Утврдили смо да се путни налог издаје за свако коришћење возила, што отежава праћење и вођење евиденција о употреби возила. Увидом у одређени број путних налога уочили смо да су подаци о релацијама у одређеним случајевима нечитко уписани, да нису попуњене све предвиђене рубрике (километража приликом точења горива, пређени пут, вријеме поласка и повратка, разлика у километражи крајњег и почетног стања) те да су евидентиране веће релације у односу на стварне удаљености.

ПРЕПОРУКА 4

Препоручујемо ВНМАС-у да се путни налози за возила попуњавају у складу с важећим прописима који регулишу коришћење службених возила.

Интерним правилником о коришћењу специјализованих возила дефинисано је да се возило по завршетку радног задатка паркира на мјесту – локацији предвиђеној за ту намјену те да специјализовано возило није дозвољено остављати испред приватних објеката. Истим је такође дефинисано да запослени након паркирања возила код чувара у припадајућем евиденцијском обрасцу уписују датум и вријеме паркирања и исто потврђују својим потписом.

Увидом у евиденције о преузимању и паркирања возила за мај и септембар утврдили смо да исте нису ажурне, јер се на њима налазе возила која су према распоредном налогу распоређена у други регионални центар. Такође смо утврдили да евиденције нису попуњене на прописан начин (није унесено вријеме паркирања, нема потписа возача, док је за мај попуњена само колона о врсти и регистрацији возила). ВНМАС је крајем године предузео одређене активности на унапређењу евиденција те смо на тестираном узорку за децембар уочили значајна унапређења у односу на претходни период.

По питању унапређења евиденција о коришћењу возила дали смо препоруку у претходном периоду (редни број 4 у Табели 2.) те смо на основу презентованог оцијенили да је реализација исте у току, а што ће бити предметом даљег праћења до окончања имплементације.

6.2. Преглед прихода и примитака

Укупно остварени приходи и примици по економским категоријама у периоду од 1.1. до 31.12.2023. године, исказани су у износу од 77.614 КМ. Приходи и примици се односе на остале приходе (23.856 КМ) и примитке од продаје возила (53.758 КМ).

Преглед прихода и примитака приказан је у Табели III у прилогу Извјештаја.

6.3. Биланс стања

У билансу стања на 31.12.2023. године исказана су укупна средства у износу од 487.399 КМ. Укупне обавезе с изворима средстава исказане су у износу од 1.110.859 КМ.

Значајне ставке биланса стања односе се на неотписану вриједност сталних средстава (487.399 КМ), обавезе према добављачима (122.723 КМ) и обавезе према запосленима (500.737 КМ).

Биланс стања приказан је у Табели II у прилогу Извјештаја.

7. ЗАПОШЉАВАЊЕ И СТАТУС ЗАПОСЛЕНИХ (АНГАЖОВАНИХ) ЛИЦА

Законом о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2023. годину одобрено је 183 запослених у ВНМАС-у.

На 31.12.2023. године била су запослена 164 лица, а просјечан број запослених у 2023. години за које су исплаћене бруто плате био је 167.

7.1. Пријем запослених на одређено вријеме

Током 2023. године у ВНМАС-у су била ангажована четири државна службеника на одређено вријеме уз сагласност Агенције за државну службу БиХ, док је 11 запосленика ангажовано путем уговора о раду на одређено вријеме без расписивања јавног конкурса[22].

Запошљавање на одређено вријеме запосленика у институцијама БиХ регулисано је Законом о раду у институцијама БиХ те је дефинисано да послодавац може, без провођења конкурсне процедуре, извршити пријем у радни однос запосленика на одређено вријеме до три мјесеца, када због хитности обављања посла, изненадног повећања обима посла и изненадног одсуства запосленика није могуће правовремено провести јавни оглас. Од 11 запосленика с којима је закључен уговор о раду на одређено вријеме, с једним запосленником је закључен уговор о раду на период од три мјесеца, а с осталим запосленицима два, три или четири уговора о раду на период од по три мјесеца уз прекиде од неколико дана између закључивања нових уговора.

Нисмо се увјерили да је запошљавање на одређено вријеме извршено због хитности и непредвиђеног повећања посла, јер су одређена лица на овакав начин ангажована дужи временски период. Сматрамо да запошљавање путем уговора о раду на одређено вријеме без проведене конкурсне процедуре није у складу с одредбама Закона о раду у институцијама БиХ те представља нетранспарентан начин запошљавања.

ПРЕПОРУКА 5

ВНМАС је дужан ангажмане лица путем уговора о раду на одређено вријеме вршити у складу с важећим законским прописима којима је уређено запошљавање у институцијама БиХ.

[22] Једно лице је било ангажовано и уз сагласност Агенције за државну службу БиХ и као запосленик путем уговора о раду на одређено вријеме два пута без расписивања јавног конкурса.

7.2. Пензионисање

Чланом 50. став 1. тачка б) Закона о државној служби у институцијама БиХ[23] регулисано је да државном службенику престаје радни однос у државној служби када наврши 65 година живота и најмање 20 година стажа осигурања или када наврши 40 година стажа осигурања независно од година живота. Констатовали смо да је један запосленик стекао услове за одлазак у пензију у октобру 2023. године, али му је радни однос продужен до 31.12.2023. године.

Агенција за државну службу БиХ је донијела рјешење којим је радни однос запосленог престао са 31.12.2023. године. У образложењу се наводи да је ВНМАС захтјев за разрјешење доставио Агенцији мјесец дана након што је запослени испунио законске услове за разрјешење и искористио годишњи одмор, при чему није образложено зашто се разрјешење тражи с наведеним датумом.

Овакав начин поступања није у складу са Законом о државној служби у институцијама БиХ.

ПРЕПОРУКА 6

ВНМАС је дужан поштовати законске одредбе везане за благовремено пензионисање државних службеника у институцијама БиХ.

8. ЈАВНЕ НАБАВКЕ

ВНМАС је донио План јавних набавки за 2023. годину, како је прописано Законом о јавним набавкама[24].

Према презентованим подацима[25] ВНМАС је у 2023. години провео 12 поступака јавних набавки. Од наведеног броја, ВНМАС је провео шест отворених поступака у вриједности од 525.313 КМ, три конкурентска поступка у вриједности од 61.373 КМ и три поступка у складу с Анексом II у вриједности од 10.996 КМ. ВНМАС је путем директних споразума извршио набавке у вриједности од 38.703 КМ.

Ревизијом појединачних процедура јавних набавки (и реализације уговора/оквирних споразума) утврђене су неправилности и недостаци како слиједи:

8.1. Набавка рачунарске опреме

Набавка рачунарске опреме процијењене вриједности 25.641 КМ проведена је путем конкурентског поступка. Набавка је подијељена на два лота и то: лот 1 – набавка рачунара процијењене вриједност 21.368 КМ и лот 2 – набавка монитора процијењене вриједности 4.273 КМ. Критеријум за додјелу уговора био је најнижа цијена.

[23] Службени гласник БиХ, број 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 и 93/17
[24] Службени гласник Босне и Херцеговине, број 39/14 и 59/22
[25] Подаци из табеларних прегледа сачињених за потребе ревизије

Код наведене јавне набавке констатовали смо сљедеће неправилности:

- Законом о јавним набавкама БиХ[26] дефинисано је да се, осим ако није оправдано предметом набавке, у техничкој спецификацији не смије упутити на одређеног произвођача, на поријекло или на посебан поступак, на марке, патенте, типове или одређено поријекло, ако би се тиме погодовало или искључило одређене привредне субјекте или одређене производе. Такве су напомене изузетно допуштене ако се предмет набавке не може довољно прецизно и разумљиво описати, али се без изузетка морају означити с додатком „или еквивалент“. ВНМАС је у једном дијелу техничке спецификације за лот 1 упућивао на одређеног произвођача без додатка „или еквивалент“, што није у складу са Законом о јавним набавкама.

- Упутством о условима и начину објављивања обавјештења и достављања извјештаја о поступцима јавних набавки на Порталу јавних набавки[27] дефинисано је да се измјене и допуне тендерске документације врше на начин да уговорни орган објављује нови документ на Порталу јавних набавки. На основу упита потенцијалног понуђача у поступку набавке рачунарске опреме, ВНМАС је прихватио примједбу понуђача којом се мијења садржај тендерске документације, али није извршио измјену тендерске документације на начин како је то прописано Упутством.

ПРЕПОРУКА 7

Техничке спецификације предмета набавке потребно је креирати на начин да исте не буду дискриминаторне, односно да се омогући конкуренција различитих произвођача.

ПРЕПОРУКА 8

ВНМАС је дужан да у потпуности поштује одредбе Упутства о условима и начину објављивања обавјештења и достављања извјештаја о поступцима јавних набавки на Порталу јавних набавки.

8.2. Набавка услуга најма и одржавања опреме

ВНМАС је у 2023. години провео отворени поступак избора најповољнијег понуђача за набавку најма и одржавања опреме за потребе штампања и умножавања докумената у сједишту и регионалним центрима у Бањој Луци, Мостару, Источном Сарајеву, Травнику, Тузли, Брчком и Бихаћу. Укупна планирана вриједност износила је 68.376 КМ са закључивањем оквирног споразума на период до 31.12.2026. године. Запримљена је само једна понуда коју је комисија оцијенила као прихватљиву и дала препоруку да се закључи оквирни споразум.

[26] Члан 54. став (9) Закона о јавним набавкама БиХ
[27] Члан 8. став (7) Упутства о условима и начину објављивања обавјештења и достављања извјештаја о поступцима јавних набавки на Порталу јавних набавки

Закон о јавним набавкама допушта могућност подјеле предмета набавке на лотове на основу објективних критеријума (нпр. према врсти, карактеристикама, намјени, мјесту или времену испуњења), а све у циљу учешћа више понуђача у поступку јавне набавке. Иако се набавка наведених услуга вршила за потребе више локација, предмет набавке није подијељен на лотове. Наведено може имати за посљедицу смањење конкуренције у поступку јавне набавке, чему у прилог иде и чињеница да је запримљена само једна понуда. Такође, овакво поступање повећава ризик од неправовременог извршења потребних услуга.

ПРЕПОРУКА 9

Потребно је да ВНМАС, у ситуацијама када је могуће, изврши подјелу предмета на лотове, како би се обезбиједила активна и правична конкуренција.

9. КОМЕНТАРИ НА НАЦРТ ИЗВЈЕШТАЈА

ВНМАС у остављеном року није доставио коментаре на Нацрт извјештаја о обављеној финансијској ревизији за 2023. годину, тако да овај Извјештај представља коначан извјештај без корекција у односу на Нацрт извјештаја о обављеној финансијској ревизији за 2023. годину.

Ревизију у ВНМАС-у за 2023. годину обавили су: Енес Алић - вођа тима, Невена Кењић - чланица тима и Ана Рајић - чланица тима.

Вођа тима за финансијску ревизију

Енес Алић, с. р.

Руководилац Одјељења за финансијску ревизију

Данијел Јозић, с. р.

Руководилац Одјељења за развој, методологију и контролу квалитета финансијске ревизије

Мирсада Сијамић, с. р.

Број: 02-16-1-861/24

Прилози

Табела I - Преглед расхода буџета за 2023. годину
Табела II - Биланс стања на 31.12.2023. године
Табела III - Преглед прихода и примитака за 2023. годину

Преглед расхода буџета за 2023. годину

Центар за уклањање мина у БиХ-BHMAC

Табела I

Опис	Одобрени буџет	Усклађивања буџета	Укупни буџет	Извршење буџета	Проценат (5/4*100)
1	2	3	4 (2+3)	5	6
1. Текући издаци	**7.341.000**	**0**	**7.341.000**	**6.874.265**	**94**
Бруто плате и накнаде	5.372.000	-120.000	5.252.000	4.972.781	**95**
Накнаде трошкова запослених	850.000	150.000	1.000.000	974.065	**97**
Путни трошкови	36.000	3.000	39.000	33.987	**87**
Издаци телефонских и поштанских услуга	73.000	0	73.000	63.604	**87**
Издаци за енергију и комуналне услуге	110.000	0	110.000	84.005	**76**
Набавка материјала	55.000	0	55.000	46.888	**85**
Издаци за усл. превоза и горива	176.000	0	176.000	129.585	**74**
Унајмљивање имовине и опреме	361.000	0	361.000	360.139	**100**
Издаци за текуће одржавање	180.000	-42.000	138.000	92.780	**67**
Издаци за осигурање	48.000	0	48.000	38.346	**80**
Уговорене и друге посебне услуге	80.000	9.000	89.000	78.085	**88**
2. Капитални издаци	**225.000**	**53.758**	**278.758**	**276.241**	**99**
Набавка земљишта	0	0	0	0	
Набавка грађевина	0	0	0	0	
Набавка опреме	225.000	53.758	278.758	276.241	**99**
Набавка осталих сталних средстава	0	0	0	0	
Реконструкција и инвестиционо одржавање	0	0	0	0	
3. Текући грантови	**0**	**0**	**0**	**0**	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
4. Буџет-непосредна потрошња (1+2+3)	**7.566.000**	**53.758**	**7.619.758**	**7.150.506**	**94**
5. Вишегодишња капитална улагања	**0**	**0**	**0**	**0**	
	0	0	0	0	
6. Новчане донације	**0**	**0**	**0**	**0**	
	0	0	0	0	
7. Програми посебне намјене	**0**	**0**	**0**	**0**	
	0	0	0	0	
8. Укупно буџет (4+5+6+7)	**7.566.000**	**53.758**	**7.619.758**	**7.150.506**	**94**

Руководство је Преглед расхода буџета по економским категоријама одобрило 29.02.2024.

в. д. директора

Енис Хорозовић

Биланс стања на 31.12.2023. године

Центар за уклањање мина у БиХ-ВНМАС

Табела II

Опис	31.12.2023.	31.12.2022.	Проценат (2/3*100)
1	2	3	4
1. Готовина, крат. потраживања, разграничења и залихе	**0**	**0**	
Новчана средства	0	0	
Краткорочна потраживања	0	0	
Краткорочни пласмани	0	0	
Интерни финансијски односи	0	0	
Залихе	0	0	
Краткорочна разграничења	0	0	
2. Стална средства	**487.399**	**350.435**	**139**
Стална средства	5.153.198	5.230.298	**99**
Исправка вриједности	4.665.799	4.879.863	**96**
Неотписана вриједност сталних средстава	487.399	350.435	**139**
Дугорочни пласмани	0	0	
Дугорочна разграничења	0	0	
УКУПНО АКТИВА (1+2)	**487.399**	**350.435**	**139**

3. Краткорочне обавезе и разграничења	**623.460**	**683.417**	**91**
Краткорочне текуће обавезе	122.723	133.409	**92**
Краткорочни кредити и зајмови	0	0	
Обавезе према запосленима	500.737	550.008	**91**
Интерни финансијски односи	0	0	
Краткорочна разграничења	0	0	
4. Дугорочне обавезе и разграничења	**0**	**0**	
Дугорочни кредити и зајмови	0	0	
Остале дугорочне обавезе	0	0	
Дугорочна разграничења	0	0	
5. Извори средстава	**487.399**	**350.435**	**139**
Извори средстава	487.399	350.435	**139**
Остали извори средстава	0	0	
Нераспоређени вишак прихода/расхода	0	0	

УКУПНО ПАСИВА (3+4+5)	**1.110.859**	**1.033.852**	**107**

Напомена: Правилником о финансијском извјештавању институција Босне и Херцеговине, чл.10. став 4., напоменуто је да биланс стања буџетских корисника **неће бити уравнотежен** (актива једнака пасиви) због програмски успостављеног система Главне књиге, док ће биланс стања који ради Министарство финансија и трезора на нивоу Буџета институција Босне и Херцеговине за текућу годину бити уравнотежен.

Руководство је Биланс стања одобрило 29.2.2024. године

в. д. директора
Енис Хорозовић

Преглед прихода и примитака за 2023. годину

Центар за уклањање мина у БиХ-ВНМАС

Табела III

Опис	Планирани износ у буџету	Измјене и допуне	Укупно планирани износ	Остварени износ	Проценат (5/4*100)
1	2	3	4 (2+3)	5	6
1. Непорески приходи	**0**	**0**	**0**	**0**	
Приходи од предузетничких активности и имовине и приходи од позитивних курсних разлика	0	0	0	0	
Накнаде и таксе и приходи од пружања јавних услуга	0	0	0	0	
Новчане казне (непореске природе)	0	0	0	0	
2. Непланиране уплате - Остали приходи	**0**	**0**	**23.856**	**0**	**0**
Приходи од наплате премије осигурања	0	0	1.062	0	**0**
Приходи од рефундације боловања из ранијих година	0	0	5.700	0	**0**
Остали приходи	0	0	17.095	0	**0**
3. Капитални примици	**0**	**0**	**53.758**	**0**	
Капитални примици од продаје сталних средстава	0	0	53.758	0	
Примици од финансијске имовине	0	0	0	0	
Примици од дугорочног задуживања	0	0	0	0	
Примици од краткорочног задуживања	0	0	0	0	
4. Укупни приходи и примици (1+2+3)	**0**	**0**	**77.614**	**0**	**0**

Руководство је Преглед прихода и примитака по економским категоријама одобрило 29.2.2024. године

в. д. директора
Енис Хорозовић